Ч. 14 (11.268). Львів, субота 21. січня 1928. Pocztowy opłaty zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
" Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

У виборчих хащах.

I.

Львів, 20. січня 1928.

Виборчий період у Польщі дуже довгий, триваючий повні три місяці. Його розтяжність незвичайно пригожа для витворювання хаосу, для розбуджування апетитів, для розпорошування сил.

Нині находимося саме в половині виборчого періоду. Дотеперішній розвиток виборчої акції дає нам повне право назвати її стан: у виборчих хащах. Цікаво, що в добі офіціяльної боротьби з партійністю вибуяла вона до нечуваних розмірів. В порівнянні з 1922 р. наступило значне погіршення під тим оглядом. В р. 1992 тільки „ліві" партії йшли до виборів самостійно (годиться зазначити, що тоді „лівиця" починалася вже від пястівців), польські партії праві і центрові та непольські народи йшли до виборів у ціпко зеднаних бльоках. І сьогодні маємо бльоки, але ще більш розтяжним є позабльоковий, партійно-самостійний фронт.

Бажаючи уявити собі хоч в загальному виборчі хащі, розгляньмо поодинокі обєднані і менше або більше самостійні сили, що готовляться до виборчого бою. Почнім від поляків, як найчисленнішої нації сучасної Польщі.

На чоло польських виборчих обєднань вибивається створений урядовими чинниками й їх громадянськими прихильниками **„Безпартійний Бльок співпраці з урядом"**. Є це бльок незвичайно складний і ріжношерстний, якого не обєднує ніяка програма, тільки сліпе довіря до теперішнього уряду і сентимент до марш. Пілсудського. В його склад, наскільки можна зорієнтуватися, входять такі групи: 1) Партія Праці „Зайонзек Направи Ржечипосполітей", себ-то партії, що зродилися і виросли після травневого перевороту, 2) господарські сфери й організації, себ-то польська аполітична, а радше непартійна буржуазія, 3) консерватисти всяких льокальних і загальних відтінків (за винятком групи Стронського, яка починає все більше підносити бунт проти цеї неприродної звязи з урядом серед христ.-народових), 4) настроєві пілсудчики, обєднані в таких організаціях, як: військова підготовка (przysposobienie wojskowe), союз резервових офіцерів, союз б. повстанців, союз б. легіоністів, союз б. сибіряків то-що, 5) Зєдинення Народа (Зедночене Люду) б. сен. Бойка, творене зі сецесіоністів із „Пяста" і Хлопського Стронництва, 6) міщанські організації, як „На. . Господарська Унія", „Зєдинення середнього стану" то-що і 7) всякі загально-польські бльоки на національно-непольських областях, творених воєводами на регіональній основі: в Сх. Галичині, на Волині, Поліссі, Виленщині і Шлеську. Крім польських партій стараються воєводи втягнути до тих бльоків — безпосередньо або посередньо — при допомозі ad hoc створених „меншостевих" партій також непольських виборців. Такими підставними партіями, які є в посередньому звязку з воєвідськими бльоками або йдуть йому на руку є напр. галицький УНС д-ра Даниловича, галицькі москвофіли, „радикальна лівиця" д-ра Трильовського, білоруська група д-ра Павлюкевича, волинська група „Української Ниви", східно-галицькі сіоністи д-ра Райха, „конгресові" ортодокси Кіршбравна і фолькісти Прилуцького та деякі дрібніші групи. Безпосередніми членами воєвідських бльоків є білоруські „радикали" Умястовського, волинське Українське Господ. Обєднання, „кресові" ортодокси, „русская аграрная партія" д-ра А. Лисяка (себ-то Л. Черкавського) то-що.

Комбатантами „Безпартійного Бльоку співпраці з урядом" є з польських партій Хлопське Стронництво і НПР-Лівиця. Вони не входять в бльок тільки з тактичних причин та з огляду на спротив консерватистів. Однак є це партії проурядові, підтримувані „санацією". Бажаючи причинитися до їх виборчої побіди, проурядовий бльок лишить їм до диспозиції деякі виборчі округи. До посередніх, хоч може й несвідомих помічників цього бльоку можна зарахувати й такі „ліво-націоналістичні партії", як напр. Українська Партія Праці".

Як бачимо, то проурядовий бльок є дуже ріжношерстний і дуже ріжнородний. Всі земні сили організує він, щоби ослабити своїх противників та здобути якнайбільшу кількість мандатів.

Другим польським бльоком, що протиставиться урядові є „Католицько-Народовий Ббльок", якого стрижнем є народова демократія, основа колишньої „вісімки". Крім вшехполяків входить до нього НПР правиця та ріжні quasi-безпартійні і господарські „народові" організації. В останньому часі все більше схиляються до нього християнсько-народові під проводом проф. Стронського.

По середині між цими двома різко зазначеними бльоками находиться — так сказатиб — безполовий „Католицько-Людовий Бльок", на який складається „Пяст" і християнська демократія. В цьому бльоку є тихі прихильники і ще тихіші противники марш. Пілсудського, але є такі самі прихильники і противники вшехполяків. Pro foro externo бльок виступає як байдужий, наставлений на явне неупередження до істнуючого режіму.

Окремо виступає у виборчій акції польська демократична лівиця: ППС і „Визволене". Переговори щодо виборчого бльоку цих двох партій не дали позитивних наслідків, тому обмеженося до взаїмної прихильности підчас виборів.

На крайній лівиці виступають до виборів: комуністи, Незалежна Соц. Партія Праці Дробнера, ППС-Лівиця Чуми, НПХ Воєвудзкого, які знову мають відповідну рівнорядність в „меншостевому" таборі. Є це українська Сель-Роб-Лівиця, Поалє-Сіон-Лівиця то-що. Чи кожна з цих партій і груп ітиме до виборів самостійно, чи у відповідних бльоках або льокальних порозуміннях, ще важко зорієнтуватися. Заслона таємности буде здерта аж з хвилею закінчення складання державних лист (25. січня), а може аж з хвилею виставлення окружних лист.

По середині між демократичною і крайною лівицею находиться Радикальне Хлопське Стронництво кс. Окона.

Коли глянемо на ці виборчі хащі серед польської державної нації, то важко говорити про політичну вироблєність поляків.

Рідка димісія.

Німеччина шукає міністра війни.

Після довгих вагань і безлічі попереджуючих звісток зголосив остаточно свою димісію німецький воєнний міністр д-р Ґеслер. Не є це звичайна димісія звичайного міністра в якійнебудь державі при нормальних обставинах. Міністр „райхсвери" — останків недавньої найбільшої світової армії, останків дозволених ворожими державами для єдиної мети — внутрішнього спокою Німеччини, — республиканської армії, яка має президентом своєї держави бувшого верховного команданта цісарської доби!

Щоби вдержатись на становищі військового міністра (не „міністра війни", як казали перед війною!) в таких обставинах, можна не розумітись багато на війні, але без сумніву треба бути першорядним дипльоматом. Д-р Ґеслер є нині по літах служби найстаршим міністром молодої республики. Він став військовим міністром у березні 1920 р. після Ноского, що мусів податись до димісії наслідком монархічної змови Каппа. Колишній бурмистр Нюрнберга і з 1919 р. міністр „відбудови", він був після вбивства Еберта кандидатом на президента.

Як на члена демократичної партії, лівиця покладала на нього великі надії, що він переведе демократизацію армії. У цьому вона вповні розчарувалась. Ґеслер замісць полівіти — щораз більше правів. Він виконував із великою зручністю ролю посередника між парляментом і „райхсверою" і боронився перед атаками лівих партій. Але важко було оминути конфлікту з парляментом, який відкинув внесок військового міністерства призначити гроші на будову нового панцирного кружляка, що мав коштувати 80 міл. зол. марок. Коли більшість парляменту заявила, що не бачить доцільности такої будови, військовий міністр, що мусить увесь час думати про війну, мусів сильно задуматись над тим, що він взагалі має робити. Преса пригадала міністрові його мягку поведінку в кількох випадках, де високі офіцири явно вели монархістичну пропаґанду і не стримували своїх зітхань щодо повороту Вільгельма або бодай служби Гогенцолернів в армії.

Німецький уряд користає з того, що Ґеслер перейшов в останніх часах велике особисте нещастя, втративши двох синів і наслідком цього підорвавши своє здоровля — може казати, що причини його димісії чисто-особистого, не загально-політичного характеру. А проте всім відомо, що роля військового міністра Німеччини в теперішній мент звязана дуже тісно із усією внутрішньою ситуацією, напруженою щораз більше в ожиданні виборів. Усі знають, що німецький парлямент дожидає свого кінця і з весною, мов комашня, розлетиться на всі боки шукати підтримки у суспільности, давно невдоволеної його сваркою. І саме в цій сварці питання про армію, яке буде повторюване всіма нишком, щоби Европа не чула, буде одним із першорядних. Воно звязане безпосередньо із іншим ширшим: чи Німеччина має вибрати рішучий шлях наскрізь мирної політики, залежної від союзних держав, чи вона не повинна надалі думати про всякі способи, якими могла би силою відвоювати те, що силою втратила.

Наскільки на те питання відповісти важко, бачимо з того, що військовий міністр не має покищо кандидатів на своє місце. Всі прохають, щоби він продовжив свій уряд бодай до виборів; коли й не буде урядувати, нехай його заступить хтонебудь лише формально, щоби не мусів зміняти дотеперішньої лінії його діяльности, а не міг виправдатись, що минуле, за часів Ґеслера, його не торкається.

Державні партії просто переляканi такою димісією і заздалегідь пропонують Ґеслерові тільки відпустку. Німецька преса не в силі сказати повної правди. Повна правда мусіла би поставити руба питання: чи німецький військовий міністр має як перше завдання роззброювати німецьку армію чи її зброїти? Коли роззброювати то це краще зробив би французький ґенерал,колиж зброїти, то чому такого міністра критикують, коли він праві замісць лівіти?

За океаном.

25-літній ювилей праці.

Дня 10. грудня м. р. минуло 25 літ з того часу, як п. **Семен Ядловський** став головним секретарем Українського Народнього Союзу. Цій організації п. Ядловський присвятив усе своє знання й віддав усі свої сили і його найбільша заслуга в тому, що У. Н. С. є нині найбільшою асекураційно-допомоговою установою між нашими переселенцями в Злучених Державах. У честь Ювилята влаштовано 10. м. м. комерс, в часі якого численні бесідники підносили його заслуги на організаційному полі повіреної собі організації. В часі, коли п. Ядловський обняв свій уряд в У. Н. С. (10. грудня 1902), фонди організації виносили всього 16.723.81 долярів, а всіх членів було 3.500. Місячна платня одинокого робітника в У. Н. С. виносила 50 дол. а ціле діловодство його містилося в малій деревляній скринці. А нині та сама організація має 32.225 членів і 1,890.562.20 долярів майна. Діловодство У. Н. С. зросло до тої міри, що він мусить тепер приступити до будови нового будинку, який коштуватиме до 150 тисяч долярів. — Семен Ядловський є ще в силі віку (має тепер 48 літ) і відзначається небуденною енерґією і витрониістю. Родом він з Лемківщини. Тепер є він менаджером „Свободи". В часі комерсу зібрано на потерпівших від повені в старому краю 68 долярів.

Новий український адвокат.

В місті Перт Амбой, Н. Дж., здав адвокатський іспит і принятий до адвокатури п. **Володимир Ваверчак**, син пок. Миколи Ваверчака. Весь український загал у Перт Амбой радіє, що буде мати свого адвоката, свідомого й активного українця.

Сальомея Крушельницька в Америці.

Славна українська співачка **Сальомея Крушельницька** приїхала 10. січня п. р. на концертове турнє до Злуч. Держав. Разом з нею приїхав з Італії її імпресаріо композитор Ігініо Садуно. Перший концерт С. Крушельницької відбудеться в Ню Йорку дня 4. лютого п. р. у великій галі Мокла на 180 Вест 66-й Стріт.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Секретні фонди ВКП.

Ревеляції Троцького.

Останніми днями виселено Троцького з Москви та призначено йому на побут місцевість на далекому Сході. Троцький вніс прохання до Центр. Комітету партії, щоби його заслали над Чорне Море, з уваги на лихий стан здоровля його і його дітей (два сини). Нагла висилка Троцького була несподіванкою навіть для багатьох членів ВКП. Серед московського і ленінградського робітництва почали робити збірки на користь висланого та його родини. Збірки роблять явно та довели їх уже до поважної суми. Чомуж навіть впливові комуністи не залякнулися такої наглої висилки Троцького? Тому, що для розсліду його справи була окрема комісія і щойно по закінченні її роботи та на її внесок мала послідувати кара. Комісія роботи не закінчила, ніякої опінії про вимір кари не дала, а Троцького всеж таки вислали.

Причиною цього мала бути ревеляційна промова Троцького на одних зборах у Москві. В ній здемаскував Троцький Сталіна в розтраті секретного фонду Всесоюзної Компартії. За те, очевидно, помстився Сталін висилкою свого ворога на Сибір. В промові закинув Троцький сталінцям безконтрольну господарку великанським, секретним фондом партії, який створив Ленін ще в часі громадянської війни, коли екзистенція комуністів висіла на волоску, коли Москва стояла під загрозою захоплення білими арміями. Фонд був призначений на те, щоби дати можливість видатним комуністичним діячам утічи за кордон і там вести працю. Фонд досягав суми 200 міліонів карбованців золотом. Про існування фонду знали крім Леніна тільки найближчі його співробітники, а саме: Троцький, Зіновєв, Камєнєв, Сталін і ще дехто.

Колиж більшовики побідили, Ленін всетаки рішив не рухати секретних фондів. По його смерти Сталін пустив ці фонди в рух для закріплення своєї індивідуальної диктатури. Він створив цілий ряд синекур у партійних організаціях для своїх людей, позасновував богато торговельних і напів-торговельних установ, куди посилав на службу „вірнопідданих". Свою промову мав Троцький закінчити закликом до робітників, щоби вони зажадали від Сталіна звіту з розтрачених грошей секретного фонду.

Безпартійна ґазета в Москві?

Всю европейську пресу та весь політичний світ заскочила сензаційною несподіванкою вістка з Москви про те, що в найближчому часі почне там виходити безпартійна ґазета, але... в німецькій мові. Буде це одинокий в цілому СРСР орган преси, в якому не буде офіціяльного комуністичного матеріялу та примусової яскраво комуністичної тенденції. Нова ґазета малаб обслугувати передовсім потреби німецьких кольоністів. Прізвище редактора тієї ґазети зберігають покищо в секреті. Та всеж у пресі появилися вже коментарі, які кажуть, що редактором буде популярний в Европі публіцист, який відноситься дуже льояльно до радянського уряду.

Якщо ця вістка правдива, то слід ствердити, що в СРСР підготовка до термідору відбувається в приспішеному темпі. В країні, де вся преса знаціоналізована, де цензура не пропускає нічого „некошерного" навіть у творах літератури, поява безпартійної ґазети навіть у німецькій мові є чимсь незвичайним. Є це відступлення від найелементарніших засад комуністичної диктатури.

Національна молодь і вибори.

(Закл.)

Українська Молоде!

Стоїмо перед виборами до польського сойму і сенату.

Для нас українців, що знайшлися під Польщею, **не може бути байдужою справа, хто, які люде будуть нас**, як наші вибранці **репрезентувати** не тільки в польських законодатних тілах, але й перед **цілим світом.** Для нас не може бути рівнодушним те, на кого глядітимуть всі держави й народи світу як на наших провідників.

Вимогою нашої національної чести є, щоби в нашій майбутній парляментарній репрезентації знайшлися люди, **для яких національний прапор є єдиним,** під яким вони можуть йти, які нашу національну справу ставлять понад усі інші. Тому кандидати на членів тої репрезентації мусять вийти тільки з рядів партії, що стоїть на націоналістичній платформі.

Такою партією є під теперішню хвилину Українське Національно-Демократичне Обєднання. І йому тільки належиться всестороння підтримка нашого народу в межах Польщі в часі цьогорічних виборів.

Ціле українське громадянство мусить йому цю підтримку дати.

Тому Українська Націоналістична Молодь, хоч організаційно стоїть осторонь від Національного Обєднання, даючи вияв своїй беззастережній карности вирішила піти до виборів з національним бльоком, в якому йде Українське Національно-Демократичне Обєднання.

Цього вимагає вага моменту, що не дозволяє нам на роздріблення національних сил.

Українська Молоде!

Перед тобою стоїть також обовязок, який ти мусиш виконати. Тож виконай його, як слід молоді, з молодечим запалом і повною відданістю справі, маючи на увазі ніщо інше, тільки загальний інтерес. Ти, що маєш таку світлу традицію за собою, докажи, що ти є дійсно сіллю нації; ти, що вийшла зпід селянських стріх та з робітничих сутерин, заманіфестуй, що **для нас всіх важна тільки одна справа: національна.** Тому йди до виборів тільки з партією, що тої національної справи боронить.

У Львові, дня 16-го січня 1928.

За Українську Націоналістичну Молодь:

Осип Боднарович, Богдан Кравців, Михайло Демкович Добрянський.

Виборчий рух.

ДОЛИНЩИНА

Заходом свідомих селян відбулося дня 10. грудня м. р. перше передвиборче віче в селі **Велдіж,** пов. Долина. Явилося до 500 селян з Велдіжа і Новошина. Про положення українського народу під Польщею реферував д-р Волод. Івашкевич з Долини. В дискусії забирало голос богато селян, між ін. предсідник віча Антін Пронок, Петро Гладич і Іван Балазюк. При кінці порушено справу повітового виділу в Долині, в якому з українців засідав тільки один 70-літній старець. Рішено домагатися відповідного представництва в ньому для українського населення.

Того самого дня вечером відбулися інформаційні сходини в справі соймових виборів у селі **Мізунь Старий.** Про потребу місцевої організації і про виборчу ординацію до сойму говорив д-р В. Івашкевич. У дискусії забрали слово Теодор Тюшка, Клим та інші.

ДОБРОМИЛЬ.

Повітовий Комітет Українського Нац. Дем. Обєднання в Добромилі скликав на день 27. грудня м. р. повітове віче. На віче явилися численно селяни з довколичних сіл. Простора саля Нар. Дому була набита битком. Віче відкрив о год. 1-ій короткою промовою голова Повіт. Нар. Комітету о. дек. Маринович. До президії обрано: о. сов. Балка Олексу як предсідника та селян Бруса Мих. і Якимця Андрія. Секретарював студ. прав Ханик Михайло. Реферат на політичні теми виголосив делєґат Центрального Комітету УНДО зі Львова п. Корчинський Іван. На віче прийшли також жиди, пепесівці і сельроби під проводом „дуба" з УПП, якого собі замовили зі Львова. Явився також цілий штаб т. зв. „Партії Праці": зі Львова приїхали були пп. Топольницький, Петрушевич, а в Перемишлі долучилися до них їхні партійники і в показному числі прибули до Добромиля, де мали влаштувати враз із сельробівцями своє віче. Одначе на їх віче явилося всього 20 людей. Тоді вони рішили піти на віче Обєднання і його розбити. Оці панки на чолі з Топольницьким часто перебивали референтові. В хвилі, як делєґат зачав пятнувати кріминицьку роботу сельроба і Партії Праці, на даний „дубом" УПП. знак, уся пречесна братія счинила на салі крик. Було їх всього 17, з жидами й польськими пепесяками 27, тому грізна постава селянства відібрала їм відвагу. Дуже рясні оплески селян давали доказ, що присутні вповні погоджуються зі словами делєґата. Майже одноголосно ухвалено резолюцію, в якій висловлюється повне довіря проводові УНДО та взивається всіх українців до віддачі голосів на лісту Українського Нац.-Дем. Обєднання. В часі дискусії виліз на сцену жид Фельзен, що іменем сельробу й т. зв. опозиції хотів атакувати УНДО по польськи. Та присутні селяни закричали його і відібрали йому голос. Пізніше промовляли деякі панки з т. зв. Партії Праці та сельробу, але і їх стрінула та сама доля. Селяни, обурені на грубі лайки, з якими виступили вожаки з Партії Праці, не допускали їх до голосу. На всі їх наклепи відповідав делєґат. У тому часі прийшло знову до сварки на салі, бо кілька типів зпід стягу сельроба кинулося на двох свідомих селян. На салі счинився крик. Селяни домагалися

М. ВОЗНЯК.

3)

Іван Белей в зносинах із Олександром Кониським.

До цього листу треба додати, що згадана обкроєна рецензія Одівця — Кониського це рецензія на „Очерки" Петрова, надрукована в фейлетонах „Діла" за 1884 р. в чч. 43—46, 54, 55, 61 і 62. В тому-ж річникові „Діла" надрукував Кониський некролог Павла Чубинського в ч. 10. й рецензію на третій том „Рускої Бібліотеки" Онишкевича, присвячений галицькій „трійці", в ч. 86. Що до згаданої „Етнографії Славянщини", Белей добре зробив, що не надрукував її в „Ділі" й вона вийшла 1887 р. відбиткою із „Шкільної Часописи".

Як писав Кониський в своєму листі з 1-го червня (20. V.), він годився на всі Белеєві поради пишучи: „Коли Ви кажете, що „По вусам текло" не піде в Галичині, дак нема на що багацько й друковати". Досить буде 300, найбільше 500 примірників, „бо хто знає, яким вітром повіє і на нашу цензуру". Формат має бути книжок „Просвіти", а що до премії — хай Белей робить, як хоче, хоч і обидві песи (друга: Ольга Косачівна) хай подає на конкурс, а евентуальну премію уживе по своїй волі. Стараючися про паспорт, думає бути у Львові не пізніше 30. (18) червня. Повідомляв, що число „Діла" з листом із Київщини прийшло на Україну цілісеньке, бо „цензура на Діло скрізь одна — в Варшаві, а часом в Петербурзі і хвала Богові, що не в Київі, бо тутешній цензор певно-б шарпав Діло на всі боки, як і шарпає усе українське, що попаде до його в руки. „Горовенко" нехай спочиває, а колись порозуміються. Коли за друк комедії треба грошей зараз, він пришле. Брошура Устияновича цікава, але цензура її не пустить. А що до правопису, то краще було-б друкувати комедію фонетикою, але російська цензура чіпається також до правопису, тому хай буде правопис „Діла".

Про свій приїзд до Львова повідомив Кониський Белея 15. (3.) червня. Мав надію вибратися коли не 27., то 28. червня, тиждень, два задержатися у Львові, а там вельми бажав подивитися на галицькі села і подивитися „на жите селян, особливо на жите сельскої інтелігенції". Рівночасно з першим листом із 19. (7.) серпня після повороту з Галичини до Київа, переслав низку своїх і доччиних фотографій і прохав роздати їх із тим, що відбирачі мали прислати Кониському свої фотографії. Дякував, що в фейлетоні викинув Белей форму „кто" й писав „хто" та прохав викинути: онъ, она, оно, они, еще (іще, ще), съ (зъ). Треба запримітити, що листи Белея писані фонетикою й друкуються з дуже маленькою модернізацією правопису (в першому листі ужив Белей двічи: кто).

У відповідь Кониському написав Белей такий лист:

У Львові 30. л. Вересня 1884.

Високо Поважаний Добродію!

Отворивши нинішній лист, безпечно скажете першим словом: „Ну, преці-ж вже раз!" — і може вже не будете гнівні на раба божого Івана, що так довго заходився коло печатання Вашої комедії, поки наконець не показав Вам на очи, що вже бодай почин зроблений. Сей перший аркуш складався і печатався два тижні, Сього тижня — завіряє Беднарський — буде два аркуші. Ну, я сьому не йму віри; коби аркуш. На всякий спосіб до кінця слідуючого місяця по латинському численю буде друк скінчений і Вам рахунок з друкарні і від переплетчика присланий. Я буду старатись, щоб якнайменше Вас коштувало, а все таки, здаєсь, до 100 гульденів треба буде дати, а може щось і по-за сто. Розуміесь, я враховую вже і тих 50 гульденів, що Ви лишили, — але за переписуване Вашого манускріпту мусите віджалувати 10 гульденів. У мене на переписане всего — ей Богу, нема часу. Однакож щоб Ви не мали втрати, — то вже тих 10 гульденів не присилайте, а я їх покрию з першої продажи примірників у Галичині. Так отже коли Вам буде надісланий оконечний рахунок, — Ви вишлете тілько решту по-за 50 гульденів, котрі є у мене à conto. Не знаю, чи Вам подобається друк і формат і заголовок Вашої комедії, — але зважте ось що: 1) Черенки я вибрав що найкращі, які друкарня тов. ім. Шевченка має; імена лиць мусілись друкувати ініціялками, бо друкарня не має так богато т. зв. Schteinschrift-у, щоб вистало на цілий аркуш друку. 2) Папір сатінований такого формата тільки такий одинокий і був у друкарні; був трохи лучший, але значно більший, так що богато білого місця лишалось-би по краях, а то: раз, не гарно, а в-друге, більше коштувало-б — без потреби. 3) Титул я дав тільки один, а перший пропустив на пораду других моїх товаришів; два титули, здаєсь, не конче потрібні, і тепер не в моді, а для афішовани утяжливі. Я лишив другий титул для того, що ціла штука і кінчиться викликом „Порвалась нитка!". 4) Виданем всім я займаюся сам, веду корректуру сам — і сподіваюсь, що ніде не змінено змислу, ані слів. Я дуже на те уважаю, щоб задержати ціху Вашої бесіди і конструкції, оскілько се дасться зробити при етімологічній правописи... На тім кінчу свої замітки дотично комедії, — а Ви, Добродію, коли маєте за що поганьбити, то сміло ганьбіть. От ще додам, що комедії друкується 500 примірників. Як тілько вийде, — зараз пішлю до Главнаго Управленія по дѣламъ печати, щоб дозволили впустити її в Росію. Надіюсь, що дозвіл буде.

Тепер з черги дякую Вам, Добродію, і панні Евгенії за фотографії. Они як всіх Львовян так певно не в меншій мірі і мене зрадували. Всі прислані на мої руки фотографії для других лиць — я вже роздав. Однакож мушу сказати, що один чоловік дуже змаркотнів, коли, прочувши про розділюване фотографій, також зголосився по фотографію — панни Евгенії і Вашу, Добродію, а довідався, що — нема. Посоловів, біdолаха, понурив голову, а потому з резігнацією виповів тії повні важкости слова: „Не прислала панна Евгенія мені свою фотографію, — я їй не пішлю своеї...." Ви, Добродію, певно вже догадуетесь, хто був тим нещасливим чоловіком... Був то — п. Масляк. Отже я йому обіцяв вставитися за ним — не у панни Евгенії, бо я ще доси не придумав способу, щоби то панні Евгенії переконуючо представити цілу вагу погрози п. Масляка: „я їй не пішлю своеї!" — але у Вас, Добродію. П. Масляк, — хоч має свої хиби, випливаючі більше з його темпераменту, — але щира душа і роботяща людина. Наділенем его своею фотографією Ви заохотите, піддвигнете його. Він починає що-раз більше вдумуватися в зміст того, що пише, ну, і виходить, що з під пера його пливуть вже і добрі речи. Талант має, а як перебуде свою „Sturm- und Drang-Periode" — то може вийти з него і добрий писатель. Свою фотографію я вишлю пізнійше, коли дам знятися, а тим часом прошу не думати, що я не знаю вдячности.

За кілька днів рішиться одно цікаве діло: коли одного чоловічка молодого не возьмуть до війська, — то він починає друкувати Юрія Горовенка окремою книжкою, правописею фонетичною. Об тім я небавом донесу.

III.тю частину Жука я вже давнійше перечитав. Гарна, тілько кінець, самовбійство Шпака, здаєсь мені неумотівованим. Виглядає, як коли-б автор спішився, щоб тільки чим швидше довести до кінця. В Горовенку самовбійство героя повісті умотивоване, а в „Жуку" самовбійство Шпака, як кажу, ні. Може-б Ви як придумали інакше закінчити з Шпаком, а коли-б Вам потрібний був кінець рукописі, то я-б Вам прислав. „Жук" буде печататись по одній короткій повісти, котра має ціити по „Двох містах" Діккенса. Іде о те, щоб „Жук" не скінчився свого року, а зайшов в більшій половині на другий рік. „Старосвітські батюшки і матушки" якось не друкуються в „Кіев. Старинѣ". Шкода! От коли зійшла бесіда, то напишіть мині Добродію, де перебуває Іван Семенович.

(Продовження буде)

усунення цих типів, а в це вмішалася поліція, яка розвязала віче. Після того всі селяни удалися до сусідньої кімнати де наради продовжувалися до год. 5-ої вечером. Під кінець присутні одруге заявилися за одним національним фронтом під проводом УНДО і з піднесеними пальцями в гору присягли, що піддержувати будуть одинокy національну партію УНДО та з нею підуть до виборів. Цікава була в Добромилі поведінка представника поліції. Віче УНДО він розвязав, одначе зараз таки позволив на збіговисько сельроба та „Партії Праці". А тепер УПП хвалиться успіхами. Цілком не завидую їх п. Топольницькому. Бо на їх віччу, де були до того жиди й поляки, було всього 27 людей. Присутні в Добромилі селяни ще раз доказали, що вони вже врозуміли, хто піддержує їхні інтереси, а хто ширить тільки кривню. Т. зв. „Партія Праці" ще й вдруге раз показала в Добромилі, що вона получиться з усяким шумовинням, із явними ворогами народу (віче у Львові 12. XII.), щоб тільки доказати тим, кому слід, що вона „працює". До Добромиля упісти не мають чого вже показуватися. При кінці ще один факт, що ілюструє вартість тієї „опозиції" в Добромилі. А саме по укінченні віча приступає до студ. Ханика один тип з опозиції і говорить: „Чому цей пан зі Львова не дав нам по кілька золотих, — тоді ми булиб сиділи тихо і голосували за УНДО-ним! Ось ким послугуються уністи для розбивання одноцілого національного фронту. Ось куди докотилися панки з УПП.

НА ЗАСЛАННЯ.

Рига, 19. січня 1928.

Останню групу опозиціоністів заслано з Москви в понеділок веч. Радека і Раковського заслано на Мурман, Троцького до Верного на півн. схід від Ташкенту. Провідників опозиції заслано на 3 роки як елемент загрожуючий сусп. порядкові. Лише Зіновєв і Каменев, які піддалися Сталінові, дістали підрядні становища в глибині СРСР.

Берлін, 19. січня 1928.

Московський кореспондент Берл. Тгт. подає подробиці про виїзд Троцького на заслання. Троцький виїхав у понеділок веч. ташкентським поїздом. На дворець супроводжало Троцького кільканадцятьох поліцаїв. Перед двірцем зібралося около 1500 людей, що привитали Троцького окликами і відспіванням інтернаціоналу. Троцький не промовляв, хоч поліція не боронила йому. Товпа кричала: „Хай живе Троцький! Хай живе зединена компартія! Хай живе єдиний комінтерн!" При виїзді Радека, що з кільканадцятьми опозиціоністами виїхав попереднього дня було лише яких 200 людей.

Сталін здержує депортацію?

Варшава, 19. січня 1928.

З Москви подають, що ГПУ. дістала приказ здержати висилку з Москви тих опозиціоністів, яких досі не заслано, хоч видано вже такий приказ. Пояснюють це тим, що гострий виступ Сталіна викликав невдоволення навіть серед його приятелів.

ГОСТРА ЛИТОВСЬКА ВІДПОВІДЬ.

Рига, 19. січня 1928.

Латвійська телегр. агенція подає закомуніковану лит. тел. агенцією відповідь литовського уряду на ноту мін. Залеського. Передовсім зазначує, що Польща не додержала зобовязань: виделеним із Виленщини не позволено вернуте, не здержано організування армії емігрантів під командою Плечкайтіса. Членів тої армії Польща зодягнула в лит. однострої і вони й далі є в касарнях у Ліді, що торкається предложеної програми переговорів, то Польща не подала конкретних проєктів і вказівок щодо ділянки основ тих переговорів. Литва предкладає додати до програми переговорів справу звільнення наслідків війни, відшкодування за шкоди, заподіяні Литві акцією ген. Желіговського. Щодо предложень мін. Залеського, щоби переговори почати в Ризі 30. січня, лит. уряд питається, як Польща уявляє собі ці переговори, з участю чи без участи Ліги Націй. В першому випадку місце і речинець переговорів мусить бути узгіднений з Лігою. Відпис відповіди Литва перешле Литва ген. секретарові Ліги Націй.

ПОЛЬСЬКОГО КУРЄРА НЕ ПЕРЕПУЩЕНО ЧЕРЕЗ ЛИТ. КОРДОН.

Берлін, 19. січня 1928.

„Форвертс" подає, що польського курєра Тарновського литовські власти не перепустили з Ковна через лит. кордон, на доказ що між Литвою і Польщею є воєнний стан. Тарновський мусів вертати через Ригу.

ГЕН. ГРЕНЕР МІН. РАЙХСВЕРИ.

Берлін, 19. січня 1928.

През. Гінденбург звільнив на власну просьбу мін. райхсвери Гесслера, а його наслідником іменував ген. Гренера.

АРЕШТУВАННЯ ЧЕСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

Луцьк, 19. січня 1928.

Польська поліція арештувала тут 2-ох чеських офіцирів-летунів, які втікали літаком із Праги до СРСР., а осіли з браку бензини біля Грубешова.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·85, Ню Йорк 8·88, Льондон 43·35, Цюріх 171·30, Париж 34·98, Брукселя 24·[illegible]0, Медіолян 47·00, Амстердам 358·70, Прага 26·35, Штокгольм 239·[illegible]6, Копенгаґа 238·15, Осльо 236·40, Данціґ 173·20, Відень 125·24, Берлін 211·75, Канада 8·87.

Збіже.

Пшениця двірська 48·00—49·00, пшениця селян. 46·00—47·00, жито 38·50—39·50, ячмінь бровар. 40·00—41·00, ячмінь на мливо 33·[illegible]0—34·50, ячмінь пастівний 32·00—33·00, овес 32·25—33·25, кукурудза румунська 34·50—35·50, бараболі рафовані 5·50 6·00, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40·00—45·00, горох пішвікторія 55—60, горох полевий 40—50, бобик 33·00—34·00, сіно 7·50—8·50, солома 4·25—4·75, гречка 37·00—38·00, льон 68·00—71·00, ріпак озимий 68·00—71·00, мука пшенична 40-прц. 83·00—84·00, мука пшенична 50-прц. 75·50—76·00, мука житня 65-прц. 59—6[illegible], грисік кукурудз. 49—50, мука кукур. 34·00—35·00, отруби житні 24·75 25·25, отруби пшеничні 24·75—25·25, крупи гречані 71·00—73·00, пшоно 71·25—75·25, крупи ячмінні 56—57·50, конюшина червона 230—260, мак синій 100—120, мак сивий 85—100, мішки ютові нові 1·65—1·70, мішки уживані 1·50—1·60.

НОВИНКИ.

— **Свято Йордану** відбулося у цьому році у Львові незвичайно величаво. Львівське українське населення взяло в ньому таку масову участь, якої ми при подібних торжествах давно вже не бачили. Маси народу, що залили собою цілий ринок, прийшли з усіх переферій Львова, явилися теж усі процесії львівських церков зі своїми братствами й сестрицтвами під проводом своїх парохів. Знавці обчисляли скількість учасників цьогорічного Йордану на 20-25 тисяч. Порядку у церкві Преображення, де відбулася Архієрейська Служба Божа, а також підчас походу і в часі самого водосвяття, берегли карні відділи молодих пластунів і пластунок. Чину посвячення води при прибраній зелению керниці біля Домініканської вулиці довершив екс. митр. Шептицький в асисті численного вищого й нижчого духовенства. Співав з бравурою хор питомців Духовної Семинарії. Між присутніми бачили ми теж найвизначніших представників українського громадянства у Львові. Після водосвяття вернули процесії під проводом духовенства до своїх церков, а при керниці ще добру годину товпилися серед небувалого стиску маси народу, щоб набрати собі свяченої води. Взагалі треба сказати, що цьогорічне свято Йордану у Львові, яке відбулося при дуже сприяючій погоді, своєю масовістю, блеском та урочистістю робило справді гарне враження. — Одночасно відбулися ще два торжества Йордану у Львові, оба для військa: для греко-кат. вояків у кошарах при вул. Яблоновських, для православних вояків у православній церкві при вул. Францішканській. На обох цих святах явилися представники військовости й інших властей та вояки дотичного віросповідання з цілого львівського гарнізону. На обох грала військова орхестра й були окремі військові відділи в параді.

— **Номінація.** Апостольська Столиця іменувала архидіякона і прелата о. Тита Войнаровського у Львові протонотарієм із правом ношення митри і жезла.

— **Medice, cura te ipsum!** Пишуть нам: Секретарем т. зв. „Союзу Українців міста Львова", сотвореного спілкою Лев Петрушевич-Сенюта для розбиття Народньої Організації Українців міста Львова, є студент Ом. Терлецький, замешкалий в Богданівці. Який це українець, доказом така подія: Коли п. Антін Голдан вніс до суду с. І. у Львові до ч. С XV 1925/27 позов проти Олени Терлецької за 185 зол., то мама пана „секретаря" Союзу зажадали від суду переведення українського позву на польську мову, бо „она по руску не умі". Не знаємо, чи сталося це за відомом і згодою сина, „пана секретаря", одначе радимо йому, замісць тратити час на розбивання організації і народніх віч — навчити свою маму письма в рідній мові.

— **Вломи і крадіжи.** Не минає дня в нашій славній столиці, в якому не доконано би кількох вломів і крадіжей. Ось передучора погуляли собі львівські злодії таки здорово, бо не менше, як у вісьмох місцях. Між ін. обікрали вони крамницю з футрами при вул. Третього Травня 2 і „Банк Вірмен" при вул. Скарбківській 12. Позатим поліційна хроніка занотувала ще пробиття ножем Карла Виспянського, якого допустилися на ньому незнані бандити на Янівській вул.

— **Здобутки медицини.** Два бельгійські дослідники приносять людству нову полекшу: новий наркотичний середник. Хльороформ і етер, уживані досі хірургією, нарушують в оперованих пацієнтах організм, схвилюючи його дуже сильно. Гайманс і Букаерт покористувались при операціях ацетиленою тою самою, яку вживаємо до освітлення і ствердили, що про затроєння організму не може бути й балачки: віддих правильний, вислів обличчя супокійний, живчик нормальний. Нова метода наркози має лише одну недостачу: ацетилена це газ що легко запалюється та ексльодує; з ним треба поводитися дуже обережно і мати при вживанню його обширний технічний апарат.

— **Злочинець із надміру чесноти.** Париж має перед собою звичайний процес, який попередила довга праця детективів і який лишився би до нині таємною історією, якби на поміч справедливости не прийшов припадок. Кілька місяців тому за Парижем найшли ограбленого вбитого шофера в його авті. Всі розшуки за злочинцем скінчились нічим. 6 тижнів пізніше найшли в поїзді Шербур-Париж, у 1-ій клясі, застріленого шести стрілами полковника Соваль, якого злочинець не встиг ограбити. Недалеко Шербур селянин наткнувся на півпригломшеного молодця, що лежав при залізничім шляху. Він був легко ранений від скоку із поїзду. Так виявилось що він убив полковника і вискочив із поїзду. Зветься він Віліям Фолен, є молодим париським архітектом, з доброї родини, відомий із найбільше правдового життя. У слідстві він признався, що вбив і шофера. Мета: потрібував негайно 700 фр., щоби звернути їх до каси одного приватного товариства, де був скарбником, а гроші розтратив. При вбитім шофері найшов тільки 600 фр.; бракувало йому ще 100 фр.; для них мусів убити згаданого полковника; але дав до нього аж 6 стрілів, замісць одного, злякався шуму і мусів утікати, не перетрусивши кишень убитого. Фолена віддали психіятрам на осуд, чи він нормальний. Так. Навіть занадто: виявилось, що він не курив, не пив і був ідеальним молодцем. Із несмілівости попрохати позички 700 фр. він убив двох людей. Теміда не вірить і чіхається в голову: чи не можна би такого злочинця таки признати вродженим ідіотом?

— **Бельгійські студенти бють.** У Брюселі влаштував радянський уряд мистецьку виставку, на якій зібрав багато фотографій, афіш, книжок, образів і інших творів мистецтва. Сотня бельгійських студентів при співучасти російських студентів-емігрантів зорганізувала напад на цю виставку і знищила її до тла. Два учасники цього нападу заявили в бельгійській пресі, що вони хотіли таким робом запротестувати проти брехливих цифр і інформацій, які на цій виставці були призначені для пропаганди. Шкоди знищення 30.000 фр.

— **Мандрівний нежит.** Крім тисячних політичних і економічних криз на Европу найшла цими місяцями велитанська криза нежиту. Тому, що в добі радія все легко пояснити собі тремтінням воздушних хвиль, ніхто не дивується, що по цих хвилях мандрують міліярди бацилів, які влізають у людські носи. Разом із нежитом ширший теж епідемічний кашель, що є новою своєрідною формою цьогорічної еспанки. Бацилі напосілись головно на горло в році, коли в усіх державах десятки тисяч кандидатів на послів мусять промовляти та їздити. Кажуть, що нежит є переднесвічною сам[illegible]шною недугою, що колись була смертельна. Люди так звикли до неї, що навіть медицина, яка думає над боротьбою з раком, сухоткою і старістю, досі не найшла на нежит ніякого радикального середника, просто тому, що ним нехтує. Можливе, що для людей, які не є приневолені працювати інтензивно головою і держати весь час у руках перо нежит не є великою недугою. А проте не важко запримітити, що вся европейська преса сильно закатарена; скрізь почувається характеристичну мряку, яку французи при гострій формі нежиту називають технічно „нежитом мізку".

— **Міліонер по бажанню.** Містечко Попот захвилювалось кілька днів тому від такої події: його мешканець Рудковський дістав з Америки повідомлення про спадщину 5 міл. дол. Так казала телеграма із банку в Дрездені. Рудковський став меценатом свого міста. Всі громадяни кинулись навиперед позичати йому гроші, заки прийдуть ці міліони із-за моря. Він почав розкидати гроші на всі боки і робити дарунки багатим і бідним. Місто дістало від нього обіцянку, що він побудує безплатну санаторію і почало вже її будувати. Минуло кілька тижнів, а чек з міліонами не приходив. Тоді один із вірителів Рудковського втратив терпець і післав до нього судову особу. Міліонер заявив ясно та щиро, що всю історію він видумав, щоби якийсь час прожити безжурно, а тепер може вже йти до вязниці.

— **„Пролетарка" проти Маркса.** На текстильній фабриці у Твері, що називається „Пролетарка" була велика бібліотека. Управителі цієї бібліотеки рішили її „прочистити" себто зайву її частину спалити. І спалили: Шекспіра, Глеба Успенського, Щедріна, Чернишевського і... Маркса з Енгельсом, навіть „Комуністичний маніфест" з „Азбукою комунізму". Один із учасників цього автодафе, заявив щиро співробітникові „Рабочої Газети" таке: Ми хотіли спалити „Енциклопедію", але потім роздумались. Ще Леніна залишили. Та вже Маркса та Енгельса не пощадили. Навіть „Комуністичний маніфест" і „Капітал" спалили. Щож робити: ніхто за цими книжками не питає".

— **Скільки є апаратів радіо?** Міжнародне бюро радіо обчисляє, що на всьому світі є нині яких 50 міліонів людей, що мають власні апарати радіо. З цього 20 міл. припадає на Европу; у Німеччині є 1,760.000 абонентів радіо, в Англії 2,350.000, Франція 900.000, Австрія 280.000.

— **Світова всячина.** Консулі СРСР на чужині мають обовязок вести реєстр шлюбів, розводів, уродин і смерти підданих СРСР, що живуть у даній державі. — Америк. посол із Пенсильванії поставив у Вашингтоні внесок, щоби асигнувати 50.000 дол. на будову памятника для Ліндберга у Франції. — Італійський уряд дав афганістанському королеві, що гостить у Римі, символічний дарунок: панцирне авто. — За останній тиждень скількість безробітних в Англії зросла на 230.000 осіб більше. — Помер основник і голова соціяліст. аргентинської партії Хусто. — У Ляйпцигу судять трох німців за державну зраду: продажу тайних документів Польщі. — Нім. союз офіцирів почав збирати підписи на привітну адресу для екс-кайзера в день його уродин 27-го ц. м. — У Бесарабії почались малі жидівські погроми. — У Челябинську вже більш тижня горять деякі вуглеві копальні. — Скінчив самовбивством франц. композитор Ґастон Лемер. — Чехословацький парламент радить, що зробити із мандатом комуніста Шмераля, який більшу часть проводить у Москві на засіданнях комінтерну.

— **Промоції.** На Карловім університеті в Празі відбулась дня 19. грудня м. р. промоція Кліша Ісидора з Комарна на доктора всіх лікарських наук, на Масарик. Університеті в Берні відбулася дня 19. січня ц. р. промоція на доктора медицини Слюсара Миколи з Жапалова п. Любачів.

Заслужене видавництво на еміґрації.

З діяльности Громадського Видавничого Фонду в Празі.

Дня 28-го вересня 1927 р. відбулися Надзвичайні Загальні Збори Українського Громадського Видавничого Фонду, які обрали нові керуючі його органи. До Правління Фонду головою увійшов П. Богацький, членами — інж. С. Ріндик, і. Палвисла, Г. Клименко, д-р Е. При[illegible]ходько. Головою Наглядної Ради обрано проф. Ф. Щербину, головою Ревізійної Комісії — М. Сандшин.

До 1-го січня 1928 р. УГВФ випустив у світ 31 [illegible]. Загальна кількість

примірників 67.000, сторінок 6.740. Загальна вартість усіх цих видань досягає 2,700.000 кч. (коло 80.000 долярів). Видані книжки належать до таких галузей знання: техніка, математика, політична економія, сільське господарство, історія, соціольогія, фільософія, фільольогія, музика, рідне красназвство, український театр, мистецтво.

Бажаючи поширити видавничу діяльність Фонду з одного боку і задовольнити потребу в українській книжці масового читача з другого боку, Загальні Збори УГВФ 17-го грудня 1927 р. включили до видавничого пляну також твори красного письменства (оригінальні та переклади), мемуарну літературу, підручники і словники чужих мов, а також підручники для середніх та нижчих шкіл.

Для підсилення видавничої діяльности Фонду ухвалило Правління звернутися до всіх українських організацій, підприємств, установ, шкіл, „Просвіт" і т. д. з закликом дати і свою позичку-вкладку (1000 кч. — 30 долярів) в УГВФ купувати видання Фонду і взагалі широко підтримувати цю справу, як національно-культурну установу для боротьби з книжним голодом.

Вийшли з друку дві нові книжки: 1) Проф. М. Туган-Барановський — Політична економія (наука про народне господарство), популярний курс, видано коштом фондації Української Селянської Спілки в ЧСР, ціна 1 долар; 2) Проф. Хв. Вовк — Студії з української етнографії та антропольогії (з мапами та кольоровими малюнками, ц. 3 доляри).

Закінчуються друком: 1) Проф. Л. Грабина — Геодезія нижча та 2) Інж. Кахникевич — Збірник задач до міцности матеріялів.

Готуються до друку: 1) О. Саліковський — Що треба знати кожному (енциклопедія для дітей і самоосвіти); 2) Проф. І. Шовгенів — Гідравліка підземних вод; 3) Доц. Ю. Русов — Зоольогія.

Ухвалено взяти на перегляд: проф. О. Мицюк — Аграрна політика Европи після світової війни; доц. С. Романовський — Елементи вищої математики, підручник для технічних та спеціяльних шкіл; лект. К. Михайлюк — Молочарство ч. II. Виріб масла. Підручник для сільсько-госп. та спеціяльних шкіл.

Зголошені нові праці: Е. Чикаленко — Щоденник за 1907—1917 рр. (спогади); проф. І. Шовгенів — Гідравліка ч. I. (гідростатика); теж його — Гідравліка ч. II.; проф. М. Чайківський — Льогаритми; інж. Л. Биковський — Замітки про ческу бібліографію; Ген. В. Петрів — Теорія оборони нації; теж його — Військова географія України.

Зголошені переклади: Т. Г. Масарик — Ческе питання; теж його — Про нашу сучасну крізу; теж його — Іван Гус; проф. д-р Л. фон Візе — Загальна соціольогія; проф. д-р Крейчі — Позитивна етика; д-р Вормс — Курс соціольогії; проф. Челен — Держава; проф. А. Дамашке — Земельна реформа; Ю. Делевський — Суспільні антаґонізми; Буржек — Соціялістичні системи.

Закликаємо всіх громадян і всі українські організації, установи, школи, „Просвіти", кооперативи, часописи, книгарні, всі українські заклади і підприємства внести і свою позичку-вкладку на Український Громадський Видавничий Фонд.

Всі відомости і катальоґи видань Фонду висилає Правління кожному безплатно.

Адреса: Ukr. Hrom. Vyd. Fond. Praha-Vrsovice, Sámová 665, Československo.

Правління УГВФ.

Дописи.

ҐРИМАЛІВЩИНА. (*Як поправляли вибори до громадської ради в Куті коло Товстого?*). В літі 1927 р. відбулися в Куті вибори до громадської ради, які випали для збаламучених латинників некорисно тому, що до ради ввійшли самі лише свідомі українці. За намовою позамісцевих поляків, бо в селі їх нема, внесли латинники протест проти тих виборів і мимо того, що вибори були переведені найлегальніше воєвідський уряд в Тернополі їх скасував не подавши навіть причини. Зарядив очевидно наслідком протесту переведення повояних виборів. Тепер робили передвиборчі підготування вже самі латинники так, що побіда була запевнена виключно їм, тим більше, що цілий виборчий апарат як листи, комісія, урна і т. д. були в їх руках. По такій підготовці прийшли дня 12. жовтня 1927 р. і самі вибори, що випали вже виключно на користь збаламучених латинників, які звуть себе по своїй несвідомости поляками і вислугуються полякам, на шкоду своїх односельчан. Проти тих необгрунтованих правно виборів внесли українці протест. Одначе воєвідський уряд рескриптом з дня 8. XII. 1927 Ч. S.V.P/S 6026 ex 1927 цей протест відкинув, бо, мовляв закиди, що 1) по оголошенні нових виборів комісар сховав листи виборчі, щоби українські виборці не могли до них вглядати, що хоч 2) не відчитувано при голосуванні богато виборців українців, які при перших виборах голосували, і мимо домагання їх до голосовання не допущено, бо з листи кудись поділися, 3) що Иосифа Симчишина не допущено до голосовання в IV. колі, бо мовляв, він перенесений до II. кола, а в II. колі його не допущено до голосовання, бо не був там вписаний, що 4) Антона Перешлюгу безправно вичеркнено з листи, хоч при перших виборах голосував, і що 5) в III. колі голосували поляки на підроблені повновласти, а українців з автентичними повновластями до голосування не допущено — є так малозначучі і поверховні, що хоч булиб правдиві, то для висліду виборів були без ніяких наслідків. В дійсности це були закиди великого формального і матеріяльного значіння, бо лише завдяки тим надужиттям українців при цих виборах повалено. Наші селяни ще раз наглядно переконалися, що вони завдяки своїй українській національности є горожанами гіршої категорії, яких не все бере в оборону закон і не все конституція та що їм за свою рівноправність треба буде зводити довгу і тяжку боротьбу.

Поінформований.

Листи до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу ласкаво не відмовити помістити на сторінках „Діла" отсего мого листа.

У літніх місяцях цего 1927 р. в українській та чужинецькій пресі явилося повідомлення Закордонного Бюра УПСР. про те, що проф. Варшавського Університету Вячеслав Заїкин був співробітником харківської охранки. У числі 145 „Діла" поміщено листа в цій справі п. Заїкина, який, стаючи в обороні своєї покривдженої невинности, заперечував подані УПСР. відомости.

Незалежно від комунікату Зак. Бюра УПСР., яко відклик на „сміливого" листа п. Заїкина післав я до Шановної Редакції „Діла" листа, в якому для остереження українського громадянства подавав до загального відома знані мені факти, потверджуючі співробітництво п. Заїкина у харківській охранці.

Лист мій не був видрукований у „Ділі", бо, як повідомила мене Шановна Редакція своїм листом від 19/IX. 1927 р., вона вважала недоцільним присвячувати особі п. Заїкина місце на сторінках „Діла", тим більше, що п. Заїкин начеб мав передати справу регабілітації себе від обвинувачень Зак. Бюра УПСР. — до суду.

Однак, з часу оголошення комунікату УПСР. пройшло вже пів року а й досі, оскільки мені відомо, п. Заїкин не поставив своєї з УПСР. справи перед який будь чи то громадський чи державний суд. Користаючи із специфічних обставин свого життя у Варшаві, п. Заїкин і надалі продовжує вводити в блуд громадянство та по мірі сил своїх і можностей шкодить українській справі. Це змушує мене повно звернутися до Шановної Редакції „Діла" з просьбою помістити цей мій лист, як остереження перед особою п. Заїкина.

Я пана Заїкина знаю зперед революції 1917 р., а підчас революції серед документів харківської охранки на власні очі бачив і читав донесення про українське життя позначені іменем Вячеслава Заїкина. Рівнож це імя бачив я серед загального індексу співробітників охранки. Пан Заїкин із закиду співробітництва в охранці, в році 1917 не оправдався і це було причиною того, що п. Заїкина на початку літа 1917 року виключено з українських організацій — Студенської Громади у м. Харкові, та УСДРП., тай взагалі викинено поза рямки українського громадянства. Лише користаючи з непоінформованости української еміграції у Варшаві, п. Заїкинові вдалося на якийсь час знову втертися поміж українське суспільство.

Окрім мене на еміграції знає про справу Заїкина і читав його донесення п. д-р Антін Іващенко, який свої формальні повідомлення зложив на руки п. Голови Центрального Українського Емігрантського Комітету в Польщі. На тіж зложені й мої детальні в справі п. Заїкина повідомлення.

Прийміть, Високоповажаний Пане Редакторе, запевнення у щирому до Вас поважанні

Тимиш Олесіюк.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

Студентський Вісник орган Центрального Союза Українського Студентства. Рік V. ч. 10—12 за жовтень—грудень 1927. Зміст: О. Стефанович: О. Кобилянській (вірш). д-р О. Грицай: Білі рожі в садах творчости Кобилянської. А. Яковлів: Вбивство С. В. Петлюри пересудом присяжних у Парижі. О. О' Коннор Вілинська: Спостереження з судової салі. О. Бабій: В альбом (вірш). Проф. Шовгенів: Катастрофальна повінь у Сх. Галичині. Н. Орелецький: З новим шкільним роком. Ф. Мороз: Сокіл-громадянин. V. звичайний зїзд Центрального Союзу Українського Студентства. Резолюції зїзду. Доповіди. Звіти з діяльности. З життя чужинного студентства. З чужинних книг і журналів.

„Сільський Господар" орган Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар" ч. 1. з дня 1. січня 1928. Зміст: 1) З Новим Роком; 2 Праця над будучністю нашого села; 3) Забезпечення родючости землі; 4) Коляда „Рідній Школі"; 5 Нищення бурянів; 5) Американська а наша годівля безрог; 7) Приладження компосту до городів: 8 Золзи та способи їх лічення; 9) Пасічничі заповіді. 10) Вісти з Сільського Господаря: Філія Калуш; Філія Жидачів; Філія Яворів; Філія Броди; Загальні Збори Кр. Тов. госп. „Сільський Господар" у Львові. 11) Добрі ради: Господарський часопис даром; Сміття на гній; Сплісніле та запорошене сіно; Сніг на озиминї: Виростання пересховуваної цибулі; Змерзла цибуля: Овочеві дерева покриті снігом. — 13) Господарський порадник: Гноєння під цукровий бурак; Вивоження стаєнного гною в зимі; Проби з вівсом; Брак деяких чисел часопису; Використання знищеного повінню ліса: Приналежність дерева нанесеного повінню; Гнилець у пчіл; Ветеринарні курси; Нищення борознюків на житниську; Кашель у ялівки; Розкидання гною по конюшині; Обємова вага бараболь; Обтинання галузок на овочевих деревах.

„Вікна". Література. Знання. Мистецтво. Критика. За редакцією В. Бобинського. Львів, Набеляка 5. Ціна 90 сот. Зміст 1. ч. за листопад 1927: Вікна... Е. Е. Кіш: Там де жив баніт... В. Бобинський: Баляда про дві гіпсові маски. — Г. Шкурупій: Провокатор. Детактивне оповідання. — С. Тудор: Жовтень. — А. Габарю: Ш. де Костер. — Ш. де Костер: Тійль Уйленспіґель. Фраґменти. — Я. Савченко: „За всіх скажу" (Про поезію О. Влизька). — О. Влизько: Земля. Баляда про летючого Голяндця. Матроси. Туман (Поезії). А. Голічер: Франс Мазереель. — Ф. Мазереель: „Кохання". Образкове оповідання. — Е. Е. Кіш: Університет фабричної праці. І. Горішній: „Життя і Знання". — К. Кер: Пантеон мізків. — І. Г-й: Свідки давної минувшини. — П. Панч: Повість наших днів. Оповідання. — В. Бобинський: Творець нової 1001-ої ночі. (Про Панаіта Істраті). — П. Істраті: Неррантсула. Оповідання. — Хроніка.

Зміст 2. ч. за грудень 1927: В. Бобинський: Наші автори: Степан Тудор і Ярослав Галан. — С. Тудор: Червоний усміх. Теж про те, як у судьбі Люди Танської стрінулись дві троянди. (Оповідання). — І. Голль: Гомер 20-го століття. (Про Джемса Джойса). М. Дунаївська: Джон Гользуерті. — Дж. Гользуерті: Відвага (оповідання). — П. Панч: Повість наших днів. Оповідання (докінчення). — Я. Галан: Дон Кіхот із Еттенгайму. Пєса (І-ша дія). — Хроніка.

„Наш Край", неперіодичний журнал під редакцією Л. Бича, П. Макаренка, К. Плохого і М. Хаттогу. Прага 1927. За грудень. Ч. 1. Рік видання І. Зміст: Від редакції; Десятиріччя Кубанської Ради; Проф. Ф. Щербина: Вступне слово; Л. Бич: Кубанська Рада і внутрішня політика; П. Макаренко: Кубанська Рада й зовнішні зносини Кубані. М. Хаттогу: Рада и горцы. Привітання: Кубанського Союзу, Кубанської станиці, Гайдар Ваммата. Арменського Союзу, В. Я. Гуревич. В. Захарко, М. М. Галаган, Г. Г. Айолло, М. А. Славінський; К. Плохий: Коли почалася українізація на Кубані; Хроніка. Національна справа, Культурне життя, Економічний стан. Історичні документи.

„Табор" военно-літературний журнал. Ч. 5: За листопад 1927.

„Жіноча Доля" двотижневик для українського жіноцтва. Редаґує В. Кисілевська. Ч. 1—2 з 15. січня 1928.

„Господарсько кооперативний часопис" орган Ревізійного Союзу українських кооператив. Ч. 1—2 з дня 4. січня 1928. Львів.

„Наш Приятель". Видає Марійське Т-во у Львові. Рік VII. Ч. 5, за січень 1928.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10. І. пов. на щадничу книжечку ч. 7910.

✝ Посмертні згадки.

Евгенія Струкова з Михалескулів, жінка директора Василя Струка, померла в Ужгороді дня 12. січня ц. р. по тяжкій недузі в 37 році життя. Похорони відбулися в неділю 15. ц. м. з міської лічниці на цвинтар Кальварії. В. Їй П.!

Оповістки.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Копичинці:
21. І. „Катерина".
22. І. „Шумі Маріца".

До театру заанґажовані відомі артисти театру М. К. Садовського і Державного театру в Ужгороді Вл. Чугай і О. Левицькій. Декорації і костюми до постановки відомої опери „Галька" викінчені і театр з днем 10. І. відновляє її на українській сцені. 1—2

Загальні Збори філії Товариства „Охорони дітей і опіки над молодю в Дрогобичі відбудуться в неділю 22. січня в год. 11. передполуднем в „Народнім Домі". — Видїл. 1289 3-3

Помічника готелевого портієра прийме „Народна Гостинниця", стало замешкалого у Львові, з укінченою 3. кл. гімн. в віці 20—25 літ. Зголошуватись в Дирекції між год. 5—6 вечером. 1306 2-2

Учит. збір української ґімназії в Яворові зложив, замісць вінка на домовину бл. п. проф. Вол. Напурка 40 зол. на місц. Кружок „Рідної Школи".

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.